

FACTSHEET DEFINITIE EN ACHTERGRONDEN LVB OP CURAÇAO

Kennisbank Jeugdontwikkeling

www.desaroyodihubentut.cw

DESAROYO
DI HUBENTUT

Enkele jaren geleden is de Federatie Antilliaanse Jeugdzorg (FAJ) samen met de William Schrikker Groep (WSG), gestart met een bewustwordingscampagne op Curaçao, om aandacht te vragen voor mensen die functioneren op het niveau van een Licht Verstandelijke Beperking (LVB).

WSG is een instelling in Nederland gespecialiseerd in deze doelgroep. In samenwerking met andere organisaties heeft FAJ een LVB platform en een LVB kenniscentrum in het leven geroepen. De organisaties die vertegenwoordigd zijn in het platform zijn FAJ, Geestelijke Gezondheid Curaçao (GGZ), Ambulante Justitiële Jeugdzorg Curaçao (AJJC), Kinderoord Brakkeput, Gezinsvoogdij instelling, Sentro pa Inovashon i Guia Edukashonal (SIGE), Stichting voor Gehandicapten- en Revalidatiezorg (SGR-groep) en Desaroyo di Hubentut.

Er zijn verschillende definities van wat een Licht Verstandelijke Beperking is.¹ Er wordt gewerkt met een formele definitie en een praktijkdefinitie. Twee aspecten zijn van belang bij de definitie, namelijk (1) intelligentie (IQ) en (2) sociaal aanpassingsvermogen. Bij beide definities is het duidelijk dat niet alleen IQ bepalend is voor de mate van ondersteuningsbehoefte, maar ook sociaal aanpassingsvermogen en de sociale en emotionele ontwikkeling.

In het verleden zijn verschillende benamingen gebruikt voor mensen met een LVB, zoals LVB-ers, zwakzinnigen, geestelijk of verstandelijk gehandicapt.

De meest correcte term is op dit moment de omschrijving 'mensen die functioneren op het niveau van een LVB.

Deze omschrijving wordt ook gebruikt in deze factsheet.

¹ Beer, Y. de (2016). Kompas. Licht verstandelijke beperking. Definitie, aspecten en ondersteuning. Amsterdam, Nederland: SWP

GEFORMULEERD DOOR

Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (DSM-V).
Classificatie voor psychiatrische diagnostiek van de American Psychiatric Association.

BEPERKINGEN IN

1. Intellectueel functioneren zoals redeneren, oordelen, probleemoplossen, plannen, academisch leren en leren uit ervaring en praktisch inzicht,
2. Adaptief functioneren, welke resulteert in niet voldoen aan ontwikkelingsnormen en sociaal-culturele normen voor persoonlijke onafhankelijkheid en sociale verantwoordelijkheid, intellectuele en adaptieve beperking is ontstaan tijdens de ontwikkelingsperiode.

INTELLIGENTIE QUOTIENT (IQ)

Intellectueel functioneren

IQ score tussen de 65-75

GEFORMULEERD DOOR

BEPERKINGEN IN

INTELLIGENTIE QUOTIENT (IQ)

Overheid in samenwerking met deskundigen uit LVB – zorg en jeugdzorg.

1. Beperkt sociaal aanpassingsvermogen: tekorten of beperkingen in aanpassingsgedrag van wat op zijn leeftijd en bij zijn cultuur verwacht mag worden op ten minste twee van de volgende gebieden:

- Communicatie,
- Zelfverzorging,
- Zelfstandig kunnen wonen,
- Sociale en relationele vaardigheden
- Gebruik maken van gemeenschaps- voorzieningen,
- Functionele intelligentie vaardigheden,
- Werk en Ontspanning,
- Gezondheid en Veiligheid.

2. Bijkomende problematiek (o.a. leerproblemen, psychiatrische stoornis, medische-organische problemen en/of problemen in gezin en sociale omstandigheden.

NB: levenslange ondersteuning

Intellectueel functioneren

IQ score tussen de 50-85

Bij beide definities is het duidelijk dat niet alleen IQ bepalend is voor de mate van ondersteuningsbehoefte, maar ook sociaal aanpassingsvermogen en de sociale en emotionele ontwikkeling.

PRAKTIJKDEFINITIE EN DIAGNOSTIEK

Op Curaçao is er geen formeel vastgestelde praktijkdefinitie. Er bestaat dus geen eenduidige afspraak over wat door de overheid en instellingen op Curaçao met LVB bedoeld wordt. Daardoor is het niet vanzelfsprekend dat door iedereen die het over de doelgroep LVB heeft, dezelfde doelgroep bedoeld wordt. Om te kunnen vaststellen of er sprake is van functioneren op een LVB niveau, is het gebruik van speciaal daarvoor ontwikkelde instrumenten nodig.

Deze instrumenten worden toegepast door gekwalificeerde professionals, zoals psychologen of orthopedagogen.

In Amerika en Nederland zijn diverse instrumenten ontwikkeld om het IQ te meten, zoals de WISC, de WAIS en de Raven.

Er is echter geen enkel instrument beschikbaar in het Papiamentu.

Ook is er tot op heden geen instrument beschikbaar dat genormeerd is voor de lokale bevolking.

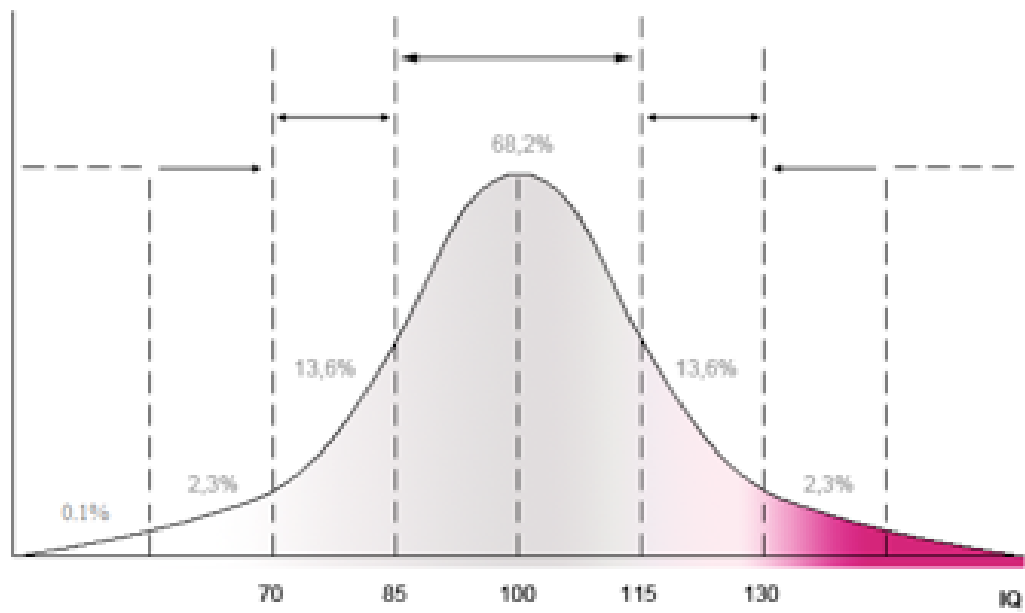
WIST U DAT....

-het aan de buitenkant niet te zien is dat iemand .
 -functioneert op het niveau van een LVB ?
- Het gevolg hiervan is dat we niet vanzelfsprekend rekening houden met het feit dat iemand beperkt is, zoals bijvoorbeeld wanneer iemand blind is of in een rolstoel zit.
- sommige jongeren die functioneren op het niveau van een LVB hun beperking camoufleren met stoer gedrag?
 -de beperking aanwezig is vanaf de babytijd?
 -mensen die functioneren op het niveau van een LVB alle emoties voelen, maar het moeilijk vinden om de juiste woorden hiervoor te vinden?
 - mensen die functioneren op het niveau van een LVB moeite hebben met tijdsbesef? Het woord 'eergisteren' vinden ze vaak al lastig
 -de doelgroep de hele Curaçaose maatschappij aangaat?

Exacte aantallen van mensen die functioneren op het niveau van een LVB op Curaçao zijn niet bekend. Dat komt omdat niet alle mensen die functioneren op het niveau van een LVB ondersteuning nodig hebben van een zorg- of hulpverleningsinstelling. Er kan wel een inschatting gemaakt worden van het aantal mensen met een IQ tussen de 50 en 85, op basis van de zogenaamde 'normale verdeling van IQ scores'. In bijna alle samenlevingen is over het algemeen sprake van een vergelijkbare verdeling van het aantal mensen met een laag, gemiddeld en hoog IQ. Dat noemen we de normaalverdeling (zie figuur 1). Dat betekent dat ook op Curaçao de gemiddelde IQ score 100 is, de helft van de Curaçaose samenleving scoort onder de 100. De andere helft scoort er boven. Figuur 1 laat ook zien dat volgens deze normale verdeling ongeveer 14 % van de Curaçaose bevolking een IQ onder de 85 heeft. Het aantal mensen op Curaçao is op 1 januari 2016 158.986. Dat zou betekenen dat bij benadering ongeveer 24.300 mensen onder de 85 scoren op hun IQ. Het aantal 0-24 jarigen op Curaçao is op 1 januari 2016 48.981³; waarvan er volgens bovengenoemde benadering ongeveer 7.780 jongeren onder de 85 scoren op hun IQ⁴.

De werkelijke omvang van het aantal mensen (jongeren) dat zorg nodig heeft is moeilijk vast te stellen. Daarvoor moet naast de IQ score ook worden vastgesteld of er sprake is van een beperking in sociaal aanpassingsvermogen en andere problematiek. In Nederland wordt geschat dat ongeveer de helft van de mensen met een IQ score tussen de 50 en 85 bijkomende problemen hebben, waarvoor zorg nodig is⁵. Op Curaçao is hier geen onderzoek naar gedaan, maar het is aannemelijk dat hier ook een aanzienlijk deel van de groep ondersteuning nodig heeft. Als we uitgaan van dezelfde percentages als in Nederland, dan zouden er op Curaçao ruim 12.000 mensen bijkomende problemen hebben waarvoor zorg nodig is, waarvan 3.500 jongeren (0-24 jaar).

Figuur 1. Normaal verdeling van IQ-scores

3 Centraal Bureau voor de Statistiek (2016), "Statistics Census 2011" (Online).

4 Dit is een schatting. Daarnaast is er geen effectief registratiesysteem.

5 Vereniging Orthopedagogische Behandelcentra (2014). Factsheet Jeugdigen met een licht verstandelijke beperking.

EENVOUDIG SCREENINGSDOCUMENT: SCIL

SCIL In Nederland is een instrument ontwikkeld waarmee gemakkelijk en snel gekeken kan worden of er mogelijk sprake van is, dat iemand functioneert op het niveau van een LVB: de Screener voor Intelligentie en Licht verstandelijke beperking (SCIL). In samenwerking met de William Schrikker Groep en de ontwikkelaar dr. Hendrien Kaal (lector Hogeschool Leiden) wordt het screeningsinstrument vertaald en gevalideerd in het Papiamentu.

EN DAN NOG DIT..

Het is belangrijk om rekening te houden met de doelgroep mensen die functioneert op het niveau van een LVB. De benaderingswijze en communicatie moet afgestemd zijn op deze doelgroep.

Vanwege de invloed van de LVB op het dagelijks functioneren is het van belang om stil te staan bij de wijze waarop een LVB zich kan uiten.

TRAININGEN

Er zijn trainingen ontwikkeld door FAJ i.s.m. de William Schrikker Groep: 1) LVB training voor o.a. professionals zoals leerkrachten, hulpverleners, politieagenten, die in hun dagelijkse werk met de doelgroep te maken krijgen. Het doel van deze training is het stimuleren van bewustwording, het herkennen van deze doelgroep en hoe er beter mee te kunnen communiceren en omgaan. 2) Verdiepingstrainingen zijn er op specifieke gebieden die mensen die functioneren op het niveau van een LVB aangaan, zoals criminaliteit, seksualiteit en communicatie. 3) Sociale vaardigheidstraining voor de doelgroep zelf, genaamd 'Kuida mi mes'.

Voor meer informatie over deze trainingen kan contact opgenomen worden met FAJ.

De werkelijke omvang van het aantal mensen (jongeren) dat zorg nodig heeft is moeilijk vast te stellen. Daarvoor moet naast de IQ score ook worden vastgesteld of er sprake is van een beperking in sociaal aanpassingsvermogen en andere problematiek.

In Nederland wordt geschat dat ongeveer de helft van de mensen met een IQ score tussen de 50 en 85 bijkomende problemen hebben, waarvoor zorg nodig is.

Op Curaçao is hier geen onderzoek naar gedaan, maar het is aannemelijk dat hier ook een aanzienlijk deel van de groep ondersteuning nodig heeft.

Als we uitgaan van dezelfde percentages als in Nederland, dan zouden er op Curaçao ruim 12.000 mensen bijkomende problemen hebben waarvoor zorg nodig is, waarvan 3.500 jongeren (0-24 jaar).

Een jongen van 14 jaar die functioneert op het niveau van een LVB neemt deel aan de lessen verzorging op een AGO school. Hij krijgt van de docent de opdracht goed naar het vlees te kijken dat gebraden wordt. Als de docent 10 minuten later terugkomt is het vlees zwart aangebrand. De docent is geïrriteerd, de leerling begrijpt het niet en geeft aan: "U zei toch dat ik goed naar het vlees moest kijken??"

Een jongen van 18 jaar die functioneert op het niveau van een LVB pleegt een overval. Hij steelt een auto en heeft van te voren bedacht dat de eigenaar van de auto zich zal verzetten en heeft daarom een pistool meegenomen, om zich mee te verdedigen. In plaats van zich te verzetten geeft de eigenaar van de auto onmiddellijk zijn autosleutels af. De jongen die hier niet op gerekend heeft schiet toch.

COLOFON

Factsheet definitie en achtergronden LVB op Curaçao

Merel Griffith – Lendering (Nationaal Platform Jeugdontwikkeling)

Elly Hellings (Nationaal platform Jeugdondwikkeling)

Deva-Dee Siliee (Nationaal platform Jeugdondwikkeling)

Sumini Bos (FAJ)

Marianne Crestian (SMAT)

Mirthe Eekhof (AJJC)

Angela Lachman (FAJ)

Denise Pestana (SGR-Groep)